

Historický pamflet proti dotacím. Přesvědčivě noblesní

- CZ24 News | 18. října 2022

FRANCIE: Francouzský ekonom Frédéric Bastiat napsal roce 1850 svoje nejznámější dílo „Zákon“, ve kterém obhazuje tvrzení, že smyslem zákonů není zajistit spravedlnost, ale zabránit nespravedlnosti. Zákony, které jedněm berou a druhým dávají, nazývá zákonnou loupeží a považuje je za ničivou zbraň socialistů.

Frédéric Bastiat byl neochvějným obhájcem svobodného trhu, byť uznával, že „za mimořádných okolností by měl stát pomoci těm méně šťastným lidem, aby se přizpůsobili měnícím se podmínkám“. Jeho nejslavnější kniha Zákon vyšla nejdříve jako pamflet krátce před jeho smrtí na tuberkulózu v pouhých 49 letech.

V knize píše:

Výběr, překlad, zkrácení, mezititulky autor.

Existují dva druhy loupeží: zákonná a nezákonná. Proti nezákonné loupeži společnost bojuje odjakživa a mělo by to tak zůstat. Ale někdy zákon loupež ochraňuje a podílí se na ní. Přitom ti, co z ní profitují, jsou ušetřeni ostudy.

Je politováníhodné, že slovo loupež je urážlivé. Snažil jsem se marně najít neurážlivé slovo a zdůrazňuji, že nechci napadat úmysly nebo morálitu kohokoliv. Napadám myšlenku, o které si myslím, že je špatná. Systém, který je nespravedlivý.

Zákonná loupež

Jak poznat zákonnou loupež? Jednoduše. Podívejte se, jestli zákon bere někomu, co mu náleží, a dává to někomu, komu to nepatří. Podívejte se, jestli zákon dává jednomu občanu výhody na úkor občana druhého tím, že dělá něco, co by jednotlivý občan nemohl udělat bez toho, aniž by spáchal zločin.

Zákonná loupež může být spáchána nekonečně mnoha způsoby: dotace, pobídky, benefity, ochrana určitých oborů, progresivní zdanění, garantované zisky, zvýhodněné půjčky a tak dále. Všechny tyto plány, jejichž společným cílem je zákonně loupit, představují socialismus.

Žádná společnost nemůže existovat, pokud nejsou zákony do určité míry respektovány. Nejjednodušším způsobem, jak zajistit, aby bylo právo respektováno, je učinit jej respektovatelným. Pokud jsou právo a morálka v rozporu, stojí občan před krutým výběrem, neboť si musí vybrat mezi ztrátou morálky a úctou k zákonům.

Smyslem zákonů je spravedlnost

Smyslem zákonů je zajistit spravedlnost. To je tak zřejmé, že v mysli lidí jsou zákon a spravedlnost spojeny v jeden pojem. Tato víra je tak rozšířená, že mnoho lidí se mylně domnívá, že věci jsou spravedlivé, protože jsou podle zákona. Aby se loupež stala spravedlivou a svatou pro mnoho lidí, stačí, aby byla uzákoněna a tím posvěcena. Regulace a monopoly mají zastánce nejen mezi těmi, kteří z nich profitují, ale i mezi těmi, kterým škodí.

Zákonná loupež tak v první řadě vymaže ze svědomí lidí rozdíl mezi spravedlností a nespravedlností.

Lze bojovat proti socialismu zákony? Ale zákony jsou to, na co socialismu spoléhá. Socialisté se chtějí účastnit zákonného loupění, ne jeho nezákonné verze. Socialisté stejně jako monopolisté si ze zákonů udělali svoji zbraň.

Tragický omyl

Zde nalézám nejoblíbenější chybný závěr naší doby. Není považováno za dostatečné, že zákony jsou spravedlivé, ale navíc musí být ještě dobročinné. Nestačí, že zákony garantují každému občanovi svobodné a nenásilné využití jeho schopností pro vlastní rozvoj. Místo toho je požadováno, aby zákony zajišťovaly prosperitu a moralitu národa.

Tohle je svůdná návnada socialismu. Ale opakuji, že takové použití zákona popírá samo sebe.

Zákon je negativní koncept. Tvzení, že smyslem zákona je, aby na zemi vládla spravedlnost, není přesné. Přesná definice zní, že smyslem zákona je zabránit, aby na zemi vládla nespravedlnost. Nespravedlnost existuje sama o sobě, a proto předchází spravedlnosti. Spravedlnosti je dosaženo pouze tehdy, když neexistuje nespravedlnost.

Můj kolega mi napsal: „Váš program je polovina mého programu. Zastavili jste se u svobody, u liberté. Já pokračuji k bratrství, k fraternité.“

Dva kořeny zákonné loupeže

Já jsem mu odpověděl: „Druhá polovina vašeho programu zničí tu první. Pro mě je nemožné oddělit slovo bratrství od slova dobrovolné. Nemohu pochopit, jak může být bratrství legálně vymáháno bez toho, aniž by byla svoboda za pomoci zákona zničena.“

Socialistická zákonná loupež má dva kořeny. Jedním z nich je lidská chamtivost.

Druhým kořenem je falešná dobročinnost.

Takhle se s dotacemi vypořádal Frédéric Bastiat v roce 1850.

AUTOR: Frédéric Bastiat

ZDROJ: bastiat.org/en/the_law.html

Překlad: D. Tolar/syrzdarma.cz